

Predând despre antisemitism prin intermediul educației despre Holocaust

*Suport
didactic*

5

1. Aprofundarea cunoștințelor despre evrei și iudaism
2. Depășirea prejudecăților inconștiente
3. Abordarea stereotipurilor și prejudecăților antisemite
4. Contestarea teoriilor conspirației

5. Predând despre antisemitism prin intermediul educației despre Holocaust

6. Abordarea negării, distorsionării și trivializării Holocaustului
7. Antisemitismul și discursul memoriei naționale
8. Gestionarea incidentelor antisemite
9. Gestionarea antisemitismului în mediul online
10. Antisemitismul și situația din Orientul Mijlociu

Predând despre antisemitism prin intermediul educației despre Holocaust

Educația despre Holocaust înseamnă predarea și învățarea despre genocidul poporului evreu, precum și persecuția și uciderea altor grupuri, de către Germania nazistă și colaboratorii săi în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Educația despre Holocaust face parte din programele școlare în mai multe țări.¹ Aceasta este o dezvoltare importantă și binevenită, dar nu este un substitut adecvat pentru educația despre antisemitism. Dacă antisemitismul este abordat exclusiv prin intermediul educației despre Holocaust, elevii ar putea concluziona că antisemitismul nu este o problemă astăzi sau ar putea interpreta greșit formele sale contemporane. Profesorii trebuie să țină cont de faptul că educația despre Holocaust nu

poate asigura prevenirea antisemitismului contemporan, care se poate baza pe presupuneri ideologice diferite și se poate manifesta în contexte diferite.

În același timp, este oportun și necesar să se includă lecții despre antisemitism în predarea despre Holocaust, deoarece sunt fundamentale pentru înțelegerea contextului în care a avut loc discriminarea, excluderea și, în cele din urmă, distrugerea evreilor europeni. Stereotipurile care au alimentat ideologiile care au culminat în Holocaust există și astăzi. Predarea acestui subiect poate servi și ca punct de pornire pentru examinarea antisemitismului contemporan, a rasismului și altor probleme legate de drepturile omului. Educația

tradițională cu privire la Holocaust poate alimenta din neatenție antisemitismul, așa că aceste lecții trebuie planificate cu grijă.

Acest suport didactic va oferi îndrumări despre cum să faci față antisemitismului contemporan prin cursuri despre Holocaust. Cu ajutorul acestui material, profesorii vor putea:

- Înțelege cum o ideologie rasistă și antisemită a alimentat dezvoltarea Holocaustului; și
- Recunoaște antisemitismul și alte forme de ură în lumea de astăzi.

¹ ODIHR cercetează și colectează în mod regulat practicile existente privind comemorarea Holocaustului în cadrul OSCE. A se vedea „Holocaust Memorial Days: An overview of remembrance and education in the OSCE region”, ODIHR, 27 ianuarie 2018, <<https://www.osce.org/odihr/hmd2018>>. Vezi și Peter Carrier, Fuchs, Eckhardt, Fuchs și Torben Messinger, The International Status of Education about the Holocaust. A Global Mapping of Textbooks and Curricula. Summary (Paris: UNESCO, 2015).

Informații generale

Antisemitismul nu a fost inventat de naziști și nu s-a încheiat odată cu ei. Ideologia rasială care a caracterizat filozofia nazistă a apărut cu decenii mai devreme, la sfârșitul secolului al XIX-lea, bazându-se pe formele anterioare de sentiment antievreiesc din lumea creștină, încorporând în același timp elemente noi. Termenul de „antisemitism” a fost popularizat în anii 1870 de Wilhelm Marr, un agitator politic și jurnalist german, într-o perioadă în care au apărut teoriile pseudoștiințifice ale superiorității și inferiorității rasiale. Termenul a fost creat special pentru a defini ura față de evrei ca „rasă”, spre deosebire de religie.²

Multe dintre stereotipurile și miturile despre evrei folosite de naziști în perioada premergătoare Holocaustului pentru a promova sprijinul pentru „soluția lor finală” au fost reciclate din perioada medievală, iar miturile atât din perioada medievală, cât și din perioada

modernă răsună și astăzi în propaganda antisemită contemporană.³ Pentru o descriere a celor mai comune mituri și stereotipuri antisemite, a se vedea Suportul didactic ODIHR nr. 3, „Abordarea stereotipurilor și prejudecăților antisemite”.⁴

Unele dintre aceste mituri sunt, din nou, reciclate acum. Spre exemplu, mitul uciderii ritualice, care a apărut în Evul Mediu și este vizibil și astăzi în imagini prezente în bisericile din întreaga Europă.⁵ Asemenea imagini au fost recreate frecvent în broșurile naziste și sunt evidente în formele moderne de propagandă antisemită.

Mitul dominației evreiești a lumii este o altă temă recurentă în antisemitismul contemporan. Ea a apărut cu decenii înainte de Holocaust. Acest mit este interconectat cu altele, cum ar fi cele care susțin că evreii controlează băncile, mass-media și politica.

Uciderea ritualică

Vreme de generații evreii au fost acuzați în mod fals că au ucis neevrei în scopuri rituale și s-a pretins că evreii sunt de partea diavolului. În Europa medievală, începând cu secolul al XII-lea, aceste afirmații au fost adesea însoțite de acuzații că evreii și-au folosit sângele victimelor pentru a coace *mața* (*pâinea nedospită*) pentru sărbătoarea evreiască de Pesah (Paștele evreiesc). Din punct de vedere istoric, aceste acuzații false au fost frecvent urmate de revolte antisemite și omoruri în masă. Eco-uri ale acestei acuze de omor ritualic pot fi auzite și în discursuri de astăzi.

Imaginile pot fi eficiente în a arăta modul în care miturile antisemite se manifestă atât în trecut, cât și în prezent.

Cu toate acestea, ele nu sunt neapărat recomandate pentru a fi folosite în sala de clasă. Elevii cărora

² Etimologia termenului „antisemitism” a condus la neînțelegeri în privința includerii unor prejudecăți împotriva altor grupuri care sunt, de asemenea, descrise ca „semitice”. Antisemitismul nu se referă la ura față de vorbitorii de limbi semitice. Utilizarea obișnuită a termenului de antisemitism s-a referit doar la o percepție negativă a poporului evreu, la acțiuni motivate de prejudecată sau ură și ideologii care susțin ura.

³ „Soluția finală” se referă la planul nazist de a produce exterminarea în masă a evreilor în Europa. Pentru mai multe informații, consultați: Holocaust Encyclopedia, „Final Solution: Overview”, United States Holocaust Memorial Museum, <<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/final-solution-overview>>.

⁴ Pentru mai multe informații despre tropi și meme antisemite, a se vedea *Addressing Anti-Semitism through Education - Guidelines for Policymakers*, (Warsaw: OSCE/ODIHR, 2018), Anexa 2 („Exemple de tropi sau meme antisemite”) și Anexa 3 („Exemple de simboluri antisemite”), <<https://www.osce.org/odihr/383089?download=true>>.

⁵ Vezi Heinz Schreckenberg, *The Jews in Christian Art: An Illustrated History* (New York: Continuum, 1997).

li se cere să se implice în cercetări independente pentru a găsi exemple contemporane de mituri vechi au nevoie de supraveghere și sprijin deoarece riscă să ajungă pe site-uri web foarte periculoase care ar putea întări vechi stereotipuri.

În același timp, politicile și practica educațională trebuie să lase profesorilor spațiu pentru a aborda manifestările contemporane de antisemitism în sala de clasă. Potrivit unui studiu asupra antisemitismului în Germania, făcut la comanda Parlamentului German, educația despre Holocaust alimentează neintenționat antisemitismul în Germania. Studiul avertizează că stereotipurile pot fi perpetuate prin prezentări unilaterale ale evreilor ca victime și exemple din propaganda nazistă care nu sunt prezentate cu atenție.⁶ În mod similar, în ciuda faptului că educația despre Holocaust este o parte obligatorie a curriculumului școlar,⁷ Franța a fost locul

Dominația mondială

Punctul culminant al mitului evreilor conspiratori este ideea că aceștia completează să stăpânească lumea pentru propriul câștig. "Protocoalele Înțelepților Sionului", care până în prezent rămâne o scriere populară și este re-editată în zeci de limbi din întreaga lume, reprezintă poate cel mai clar și mai cunoscut exemplu al acestei teorii. Exemplele contemporane includ mema „The Goyim Know” (Ne-evreul a aflat), folosit online și pe rețele de socializare pentru a perpetua acest mit, la fel ca memele și articole despre oameni șopârle, Illuminati și Noua Ordine Mondială. (Vezi și: <<https://www.adl.org/education/references/hate-symbols/the-goyim-knowshut-it-down>>)

mai multor atacuri antisemite violente din 2012,⁸ în timp ce un sondaj din 2015 a arătat că 59% dintre francezi cred că membrii comunității evreiești sunt cel puțin parțial responsabili pentru antisemitism.⁹

Educația despre Holocaust ar trebui să fie o oportunitate de a sensibiliza elevii cu privire la pericolele stereotipurilor și prejudecăților și de a-i confrunta cu posibilele consecințe ale antisemitismului, intoleranței și rasismului. De asemenea, poate evidenția întrebări morale dificile și consecințele alegerilor

făcute de indivizi în fața discriminării și persecuției într-un mediu de război. Educarea elevilor cu privire la modul în care aceste stereotipuri au fost folosite înuciderea a șase milioane de evrei în timpul Holocaustului poate încuraja curșanșii să vorbească și să depășească indiferența în situațiile în care evreii și alții se confruntă astăzi cu discriminare.

Educația despre Holocaust este extrem de relevantă în contextul eforturilor de promovare și susținere a drepturilor omului în

⁶ A se vedea: Dan Fleshler, „Does Education Fuel Anti-Semitism”, Forward, 17 februarie 2012. A se vedea, de asemenea, rezultatele raportului din 2017 al Grupului de experți independenți, rezumate într-un comunicat de presă oficial al Bundestag-ului (Parlamentului) german: „Comunicat de presă”, Deutscher Bundestag, 24 aprilie 2017, <https://www.bundestag.de/blob/503232/e551c26a4eb8bb46f2de1721a7f417e6/antisemitismusbericht_press_release-data.pdf>.

⁷ „Holocaust Education, Remembrance, and Research in France”, Alianța Internațională pentru Comemorarea Holocaustului, <<https://2015.holocaustremembrance.com/member-countries/holocaust-education-remembrance-and-research-france>>.

⁸ Pentru mai multe informații despre incidentele antisemite violente din Franța, a se vedea: „Materialul 2: Contextul crimelor de ură antisemite în Franța” în *Raportul de specificitate pentru Franța despre implementarea publicației ODIHR privind înțelegerea crimelor de ură antisemite și abordarea nevoilor de securitate a comunităților evreiești: un ghid practic*, OSCE ODIHR, (10 martie 2018) (în limba engleză), p. 4-10, <<https://www.osce.org/odihr/399785?download=true>>.

⁹ „Perceptions et attentes de la population juive: le rapport à l'autre et aux minorités [Percepțiile și așteptările populației evreiești: relația cu alte grupuri și minorități]”, IPSOS, 31 ianuarie 2016, <<https://www.ipsos.com/fr-fr/complement-perceptions-et-attentes-de-la-population-juive-le-rapport-lautre-et-aux-minorites>>.

O frescă antisemită înfățișând o presupusă ucidere ritualică în Biserica Sf. Paul din Sandomierz, Polonia. Photo credit: Jaroslaw Kubalski/ Agencja Gazeta

general. De exemplu, predarea și învățarea despre Holocaust:

- demonstrează fragilitatea tuturor societăților și a instituțiilor înființate pentru a proteja securitatea și drepturile tuturor și arată cum aceste instituții pot fi îndreptate împotriva unui anumit segment al societății;
- evidențiază aspecte ale comportamentului uman care afectează toate societățile, cum ar fi susceptibilitatea la îndreptarea vinei către niște țapi ispășitori și rolul fricii, presiunea colegilor/grupului de apartenență, lăcomia și resentimentul în relațiile sociale și politice;
- demonstrează pericolul prejudecăților, discriminării și dezumanizării;
- stimulează reflecțiile asupra puterii ideologiilor extremiste, a propagandei și a discursului instigator la ură; și
- atrage atenția asupra instituțiilor și normelor internaționale care au fost elaborate ca reacție la crimele comise în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.¹⁰

¹⁰ Obiectivele de învățare detaliate referitoare la educația despre Holocaust pot fi găsite în *Education about the Holocaust and preventing genocide: A policy guide* (Paris: UNESCO, 2017), <<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf00000248071>>.

Strategii aplicabile în sala de clasă pentru inițierea conversațiilor dificile, inclusiv despre antisemitism și Holocaust

Activitate

Tablă cu termeni

Explicați clasei că pentru fiecare lecție va fi elaborat un glosar care să-i ajute pe elevi să exploreze subiecte complexe. Pornind de la patru termeni cheie, ghidați clasa să vină cu propriile cuvinte pentru a descrie cum să conducă discuția. Mai jos sunt câteva exemple de cuvinte cu răspunsuri țintă:

- Respectuos: a simți sau a manifesta deferență;
- Atent: a fi atent la ceva;
- Onest: lipsit de înșelăciune și neadevăr; sincer; și
- Perspectivă: o anumită atitudine față de sau un mod de a privi ceva; un punct de vedere.

Regulile de implicare

Subliniați că, deoarece clasa va discuta subiecte dificile, este important ca opinia tuturor să fie auzită. Pentru ca acest lucru să se întâmple, este necesar să fie stabilite reguli de implicare pentru a sprijini și proteja elevii în timp ce aceștia navighează în probleme spinoase în timpul discuțiilor lor.

Scrieți „Reguli de implicare” pe tablă și cereți elevilor să propună reguli. Rugați-i să ia în considerare modul în care ar dori să fie auziți de colegii lor și cum ar dori să li se vorbească. Începeți prin a scrie mai multe exemple pe tablă și apoi invitați elevii să adauge la listă.

Răspunsuri țintă: răspunsurile elevilor ar trebui să includă sau să fie similare cu următoarele :

- Fii un ascultător respectuos și atent;
- Folosește un limbaj respectuos;
- Acordă fiecărui participant la discuție timp egal pentru a vorbi;
- Fii sincer și manifestă intenții sincere;
- Permite altora să-și păstreze sau să-și schimbe perspectivele; și
- Intenționează să crezi încredere și învățați unii de la alții, nu-i discredita pe ceilalți.

Regulile de implicare trebuie să fie vizibile pe tot parcursul discuției.

SURSA : “Module One”, Generation Human Rights, <<http://www.generationhumanrights.org/module-one-lesson-1>>.

DISCUȚAȚI MODELELE DE STEREOTIPURI ÎNAINTE DE A DISCUTA DESPRE STEREOTIPURI SPECIFICE

Profesorii ar trebui să poarte discuții despre modelele generale de stereotipuri ca punct de pornire pentru creșterea gradului de conștientizare cu privire la stereotipuri

specifice, inclusiv cele cu caracter antisemit. Aceasta poate implica utilizarea de exemple de stereotipuri și modele asociate pentru a ghida elevii să înțeleagă impactul negativ al stereotipării și abordarea simplistă (adesea atractivă) a problemelor complexe pe care aceste stereotipuri și modele le încurajează și le permit, cum este

cazul reprezentărilor asociate cu Holocaustul.¹¹

Ce facem dacă...?

... un elev spune: „De ce vorbiți mereu despre evrei? De ce să nu vorbim despre genocidul din Rwanda, sclavie, persecuția romilor, Gulag etc.?”

Oportunitatea educațională oferită de Holocaust de a preda despre antisemitism poate fi utilizată cel mai eficient în mod proactiv, mai degrabă decât reactiv. Când abordați subiectul în clasă luați în considerare interesele, punctele forte și punctele slabe ale elevilor dumneavoastră și situația lor individuală. Acest lucru va crește eficiența lecției în ceea ce privește conștientizarea pericolelor antisemitismului și va preveni rezistența elevilor față de subiectul evreilor și Holocaustului.

Explicați amploarea Holocaustului cu referire la impactul acestuia asupra dreptului internațional al drepturilor omului. Evidențiați faptul că a condus la adoptarea *Convenției pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid* – o piatră de

Atenție! Utilizați cu atenție imaginile stereotipice

Profesorii trebuie să fie precauți dacă aleg să folosească imagini și desene antisemite în cadrul cursurilor despre Holocaust, dar și în context mai extins. Profesorii trebuie să fie conștienți de faptul că creierul procesează imaginile în mod diferit de cuvinte și că imaginile sunt susceptibile de a rămâne imprimate în mintea elevilor, mai ales dacă elevii nu erau familiarizați anterior cu imaginile respective.

Atunci când utilizați imagini, alegeți materialul cu grijă, urmând o metodologie recomandată, precum cea oferită de proiectul Teaching Tolerance (Predarea toleranței), pentru a le permite elevilor să înțeleagă modul în care imaginile pot distorsiona realitatea.

Aflați mai multe despre proiectul Teaching Tolerance al Southern Poverty Law Center aici: <<https://www.splcenter.org/teaching-tolerance>> și <<https://www.tolerance.org/>>.

¹¹ Preluat din *Addressing Anti-Semitism through Education: Guidelines for Policymakers* (Warsaw: OSCE/ODIHR, 2018), p. 43, <<https://www.osce.org/odihr/383089>>.

temelie a dreptului internațional privind drepturile omului și genocidul. Acesta poate fi un moment bun pentru a verifica cunoștințele sau a afla despre Convenție și pentru a discuta despre alte cazuri de genocid, cum ar fi cele din Rwanda sau Cambodgia.¹²

De exemplu, elevii ar putea mai întâi să aibă nevoie să vadă că un subiect care are o semnificație personală pentru ei, identitatea sau moștenirea lor (cum ar fi genocidul, colonizarea, sclavia sau discriminarea) este adus în discuție în sala de clasă ca un subiect demn de a fi transmis prin memorie, înainte să fie dispuși să se concentreze asupra antisemitismului ca fenomen care merită o atenție aparte. Există multe variante pe care un profesor le poate folosi pentru a introduce subiectul Holocaustului și pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă cum a funcționat antisemitismul înainte și în timpul acestei perioade. De exemplu, profesorul poate face următoarele:

- Oferiți elevilor oportunitatea de a vorbi despre evenimente

Sursele primare sunt mărturii directe despre un eveniment și pot fi folosite pentru a contribui la transmiterea realității Holocaustului. Sursele primare includ fotografii, interviuri și istorii personale. Într-o clasă multiculturală poate fi utilă introducerea unor documente istorice care se referă la țările de origine ale familiilor elevilor. Influența Germaniei naziste s-a extins destul de departe, iar istoriile de rezistență și justițe ar putea inspira elevii cu valori pozitive. Căutați după țara de origine în baza de date Yad Vashem a celor „Drepti între popoare” pentru modele de urmat care provin din medii sociale și culturale diferite:
<<https://www.yadvashem.org/righteous.html>>.

istorice pe care le consideră importante din punct de vedere personal. Chiar dacă aceste evenimente nu sunt legate de al Doilea Război Mondial sau de Holocaust, acest lucru le va oferi șansa de a se simți recunoscuți și poate de a găsi paralele cu etapele timpurii ale politicii naziste anti-evreiești.

- Examinați câțiva termeni cheie pentru a asigura înțelegerea de către elevi a cadrului conceptual, inclusiv cuvinte precum „țap ispășitor”, „stereotipuri”, „prejudici” și „discriminare”. Invitați elevii să discute despre acești termeni în echipe și, fie să formuleze o definiție pentru fiecare termen, fie să-și transcrie ideile pe

o hartă mentală. Discutați apoi cu toată clasa respectivele idei. În cele din urmă, încurajați elevii să ofere exemple concrete din trecut și din prezent care să ajute la ilustrarea acestor termeni. Împreună cu toată clasa, evaluați cât de valide sunt exemplele pentru a înțelege ce înseamnă termenii și la ce se referă. Asigurați-vă că includeți câteva exemple de antisemitism contemporan în cazul în care elevii nu oferă ei înșiși asemenea exemple, cum ar fi o infracțiune recentă motivată de ură în care au fost atacate proprietăți evreiești sau evreii.¹³

- Dacă ați urmat un curs de formare despre Holocaust, luați în considerare elaborarea unei lecții

¹² Pentru textul integral al Convenției, a se vedea: Adunarea Generală a ONU, *Convenția pentru Prevenirea și Reprimarea Crimei de Genocid*, 9 decembrie 1948, Națiunile Unite, Seria Tratat, vol. 78, <<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crimeofgenocide.aspx>>.

¹³ Pentru exemple de infracțiuni motivate de ură recent comise în țara sau regiunea dumneavoastră, consultați site-ul web OSCE/ODIHR de raportare a infracțiunilor motivate de ură: <<http://hatecrime.osce.org/>>.

Atitudine părtinitoare (Bias) se referă la o „tendență sau prejudecată pentru, sau împotriva, unei persoane sau a unui grup, în special într-un mod considerat a fi inechitabil”.

Discriminarea este „tratarea nedreaptă sau de o manieră dăunătoare a diferitelor categorii de persoane”.

SURSA : *Concise Oxford English Dictionary*, ediția a noua

Stereotipul se referă la o „imagine excesiv de simplificată a unui anumit grup de oameni”.

Prejudecata este un „sentiment despre un grup de oameni sau un individ dintr-un grup care se bazează pe un stereotip”.

SURSA : *Addressing Anti-Semitism through Education: Guidelines for Policymakers*, p. 41.

Țapul ispășitor este „o persoană învinuită pentru activitățile ilicite sau greșelile altora, în special din motive de oportunitate”.

SURSA : *Oxford English Dictionary Online*

Pentru resurse didactice despre comunitățile evreiești din Europa de dinainte de război, consultați următorul program pregătit de Yad Vashem: <<https://www.yadvashem.org/education/online-courses/prewar.html>>

Un pachet cu resurse educaționale creat de Holocaust Education Trust din Regatul Unit care include fotografiile pentru lecții în sala de clasă este disponibil pentru descărcare aici: <<https://www.tes.com/en-ie/teaching-resource/pre-war-jewish-life-6163128>>.

despre unul dintre pilonii ideologiei rasiste a naziștilor, cum ar fi național-socialismul, eugenia sau darwinismul social. Acest subiect ar trebui abordat nu ca o lecție despre victimele evreiești, ci ca o lecție despre modul în care o ideologie rasistă poate servi unui scop politic. Acest lucru ar trebui să-i ajute pe elevi să devină mai receptivi la empatizarea cu poporul evreu pentru antisemitismul cu care s-au confruntat aceștia înainte, în timpul și după Holocaust. Rețineți că concentrarea excesivă asupra fapturilor poate îndepărta elevii de victime și de experiența lor. Este important să umanizăm victimele printr-o abordare centrată pe victimă.

... un elev întreabă: „De ce nu pot evreii să treacă peste asta și să meargă mai departe? Ei folosesc Holocaustul pentru a ascunde puterea reală pe care o au astăzi.”?

Pentru cei care nu au fost niciodată persecutați sau puși în postura victimei poate fi dificil să înțeleagă impactul pe termen lung pe care Holocaustul l-a avut asupra familiilor și comunităților evreiești, asupra demografiei lor și asupra psihicului lor colectiv. Pentru elevi, Holocaustul se poate simți ca fiind foarte îndepărtat în istorie, dar

pentru poporul evreu, este încă o parte semnificativă a memoriei vii a familiilor supraviețuitorilor, a copiilor și nepoților acestora. Poate fi util să explorați prezența și contribuțiile comunităților evreiești din țara/regiunea dumneavoastră înainte de Holocaust, cu accent pe umanizarea experiențelor lor, pentru a ajuta elevii să aprecieze ceea ce a fost pierdut odată cu decimarea respectivelor comunități.

Suportul didactic ODIHR nr. 1, „Aprofundarea cunoștințelor despre evrei și iudaism” oferă o resursă complementară pentru a ajuta profesorii să conducă elevii la o mai bună înțelegere a comunităților evreiești din întreaga lume și a diversității acestora. De asemenea, merită să luați în considerare o vizită la muzeul evreiesc local pentru un tur ghidat care evidențiază viața evreiască ca parte integrantă a istoriei orașului dumneavoastră sau pentru a citi, asculta sau urmări mărturii ale supraviețuitorilor Holocaustului.

A doua parte a afirmației de mai sus este probabil înrădăcinată în stereotipuri despre evrei (a se vedea suportul didactic ODIHR nr. 3, „Abordarea stereotipurilor și prejudecăților antisemite”) și ar putea fi pusă la îndoială și investigată pentru a descoperi sursa ideii. Ar putea

Un set de resurse pentru a preda despre rezistența evreiască este disponibil pentru descărcare de la Echoes and Reflections (Ecouri și reflecții): <<http://echoesandreflections.org/unit-6/>> și Holocaust Education Trust din Regatul Unit : <<https://www.tes.com/en-ie/teaching-resource/jewish-resistance-during-the-holocaust-6329876>>.

Pentru a arăta relevanța contemporană asupra subiectului drepturilor omului, alături de exemple din cel de-al Doilea Război Mondial, consultați resursele didactice de la Teach Human Rights (Predarea drepturilor omului): <<http://www.teachhumanrights.com/genocide.html>> și RFK Human Rights' Defenders Curriculum : <<https://rfkhumanrights.org/work/teaching-human-rights>>.

Resurse didactice despre propaganda nazistă și propaganda contemporană sunt disponibile la:

- Muzeul Memorial al Holocaustului din Statele Unite ale Americii : <<https://www.ushmm.org/educators/lesson-plans/redefining-how-we-teach-propaganda>>
- Mind over Media : <<https://propaganda.mediaeducationlab.com/teachers/>>
- Ecouri și reflecții : <<http://echoesandreflections.org/unit-2-antisemitism/>>
- Muzeul Filmului și Televiziunii din Berlin : <<https://www.deutsche-kinemathek.de/en>>

fi interesant de explicat că „puteric” a fost un stereotip promovat activ în propaganda nazistă pentru a stârni ostilitatea împotriva evreilor. În retrospectivă, acest stereotip a fost în mod clar un fals.

... un elev spune: „Nemții trebuie să fi fost proști să asculte și să facă ce le spunea Hitler!” ?

Explorați împreună cu elevii conceptul de propagandă:¹⁴

- Cum poate fi definită propaganda?
- Cum funcționează?
- De ce sunt oamenii vulnerabili la propagandă?
- În ce moduri funcționează propaganda în lumea de astăzi?
- Cum putem să o descoperim și să fim critici la adresa acesteia?
- Ce efect are propaganda asupra societăților noastre?

Naziștii erau deosebit de pricepuți în generarea și răspândirea propagandei antisemite și a altor tipuri de propagandă. Ziarul *Der Stürmer*, care a funcționat între 1923 și 1945 a fost în centrul mașinii lor de propagandă. Alegeți câteva exemple din ziazele vremii, din Germania sau din altă țară, și analizați-le cu elevii, rând pe rând, având grijă să evitați perpetuarea stereotipurilor.

Broșura Der Stürmer din anii 1930. Din Colecția Muzeului Memorial al Holocaustului din Statele Unite, donat de familia Katz.

Textul principal spune: „Așa că a venit în Germania! Așa arătau toți, de parcă ar fi venit în Germania din Est. Nu aveau nimic al lor, absolut nimic. Dar asta s-a schimbat curând. Și-au băgat nasul lor încovoiat în toate; și-au făcut cuib peste tot și a durat doar puțin timp, de vreme ce ei erau cei care făceau regulile. Scopul lor final este impunerea dominației evreiești asupra lumii. Este deci o necesitate absolută ca fiecare german să afle adevărata față a tuturor evreilor, ca să înțeleagă cât de mult pericol mai este, care amenință poporul nostru din partea acestei Rase.

¹⁴ Pentru mai multe informații, a se vedea lucrarea ”Media and Information Literacy: Curriculum for Teachers: Module 2: Understanding The News, Media and Information Ethics” (Unit 1: Journalism And Society), p. 77-80, (Paris: UNESCO, 2011), <<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000192971>>.

Facing History and Ourselves (Înfruntând istoria și pe noi înșine) : <<https://www.facinghistory.org/topics/antisemitism-religious-intolerance>> oferă profesorilor lecții detaliate despre abordarea antisemitismului prin și în educație. Există o secțiune specifică despre diferitele forme de rezistență evreiască în timpul Holocaustului, care poate fi utilă pentru a explica diversitatea experiențelor evreiești în această perioadă:

- „Resistance during the Holocaust: An Exploration of the Jewish Partisans” (Rezistența în timpul Holocaustu-

lui: o cercetare despre cunoașterea partizanilor evrei), Facing History, <<https://www.facinghistory.org/resource-library/resistance-during-holocaust>>.

- „Music, Memory, and Resistance during the Holocaust” (Muzică, memorie și rezistență în timpul Holocaustului), Facing History, <<https://www.facinghistory.org/music-memory-and-resistance-during-holocaust>>.

- Care este mesajul transmis?
- Care este scopul acestuia?
- Ce stereotipuri se vehiculează?
- Cum este această propagandă periculoasă?
- Mai pot fi găsite aceste tipuri de mesaje și astăzi?
- Ce tipuri de grupuri sau indivizi promovează astfel de mesaje și în ce scop?

Nici antisemitismul, nici istoria evreilor nu pot fi reduse la Holocaust. Pe lângă explorarea vitalității comunităților evreiești din întreaga Europă înainte ca național-socialismul să se impună, este, de asemenea, util să oferim narațiuni care prezintă rezistența evreilor în timpul Holocaustului. Acest lucru poate ajuta la contracararea ideii că evreii profită de pe urma statutului lor de victimă și, prin urmare, nu-și depășesc acest statut. Este posibil ca elevii să nu fi perceput pe evrei drept apărători

ai drepturilor omului sau activiști civici, nici în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, nici în prezent, iar persoane sau grupuri evreiești pot fi date drept exemple de apărători ai drepturilor omului, alături de exemple similare din alte țări și alte cauze din lume.

Pe lângă subiectul rezistenței, elevii pot explora și diferitele roluri pe care le joacă oamenii în situații care pun în primejdie drepturile omului, inclusiv acele de lideri, martori oculari, victime și făptuitori. Care au fost și sunt dilemele cu care s-au confruntat diferiții actori, opțiunile disponibile și rațiunile pe care le-au avut atunci când au decis să ia sau nu atitudine?

Consultați resursa didactică despre „Dileme, alegeri și răspunsuri în timpul Holocaustului” de la Holocaust Education Trust din Regatul Unit: <<https://www.tes.com/member/HolocaustEducationalTrust>>. Suplimentar oferiți exemple ale dilemelor pe care le întâmpină oamenii atunci când se confruntă astăzi cu prejudecăți și discriminare, asigurându-vă că includeți și componenta antisemită alături de alte forme de intoleranță.

Resurse și materiale pentru lecturi suplimentare

Surse primare despre Holocaust pot fi găsite în baza de date a Yad Vashem despre „Drepti între popoare, vezi: <<http://db.yadvashem.org/righteous/search.html?language=en>>.

Pentru sfaturi despre utilizarea mărturiilor video ca sursă primară în sala de clasă, consultați: „Supraviețuitori și martori”, Facing History, <<https://www.facinghistory.org/survivors-and-witnesses>>.

Un pachet de resurse didactice pentru lecțiile despre „Viața evreiască dinainte de război” poate fi descărcat de aici: <<https://www.tes.com/en-ie/teaching-resource/pre-war-jewish-life-6163128>>.

Portalul online *Virtual Shtetl* documentează istoria comunităților evreiești, viața socială evreiască, religia, tradiția, educația, economia și cultura din Europa de Est și Centrală, cu informații despre peste 1900 de orașe, orașele și sate, de pe teritoriile de astăzi ale Poloniei, Lituaniei, Belarusului, Ucrainei, Letoniei, Estoniei, Rusiei și Moldovei: <<https://www.sztetl.org.pl/en/>>.

Pentru un ghid multimedia al capitalei poloneze, așa cum este văzută prin istoria locuitorilor săi evrei: <<http://warsze.polin.pl/en/>>

Pentru un pachet de resurse didactice despre „Dileme, alegeri și răspunsuri” cu privire la Holocaust, consultați: <<https://www.tes.com/en-ie/teaching-resource/dilemmas-choices-and-responses-to-the-holocaust-6164874>>.

Pentru seturi de resurse despre rezistența evreiască, consultați:

- „Rezistența evreiască”, Echoes and Reflections, <<http://echoesandreflections.org/unit-6/>>.
- „Rezistența evreiască în timpul Holocaustului”, TES, <<https://www.tes.com/en-ie/teaching-resource/jewish-resistance-during-the-holocaust-6329876>>.

Resurse didactice despre propaganda nazistă și propaganda contemporană sunt disponibile la:

- „Redefining how we teach propaganda”(Redefinirea modului în care predăm despre propagandă), Muzeul Memorial al Holocaustului din Statele Unite, <<https://www.ushmm.org/educators/lesson-plans/redefining-how-we-teach-propaganda>>.
- „Why Propaganda Education Matters”(De ce este importantă educația despre propagandă), Mind Over Media, <<https://propaganda.mediaeducationlab.com/teachers/>>.
- „Antisemitism”, Echoes and Reflections, <<http://echoesandreflections.org/unit-2-antisemitism/>>.

Resurse educaționale privind relevanța actuală a drepturilor omului:

- „To Repair the World: Becoming a Human Rights Defender”(Pentru a repara lumea: cum devii un apărător al drepturilor omului), AFT Human Rights Resources,
<<http://www.teachhumanrights.com/genocide.html>>.
- Organizația de drepturile omului - Robert F. Kennedy oferă informații despre drepturile omului și activitatea sa, aici:
<<https://rfkhumanrights.org/work/>>.
- „World Made New: Human Rights after Holocaust”(Lumea construită din nou: drepturile omului după Holocaust), Facing History,
<<https://www.facinghistory.org/universal-declaration-human-rights/world-made-new-human-rights-after-holocaust>>.

Pentru mai multe sfaturi de predare despre comportamentul uman în timpul Holocaustului, consultați: „Holocaust and Human Behavior”, Facing History,
<<https://www.facinghistory.org/holocaust-and-human-behavior>>.

